

Το Λαϊκό Απελευθερωτικό Μέτωπο εκλέγει τον πρόεδρο στη Σρι Λάνκα, 25 χρόνια μετά το αντάρτικο

Εικοσιπέντε χρόνια μετά το μεγάλο αντάρτικο, ο υποψήφιος του Λαϊκού Απελευθερωτικού Μετώπου (*Janatha Vimukthi Peramuna - JVP*) Σρι λανκα, ο Anura Kumara Disanayake ηγείται του αριστερού μετώπου NPP (Εθνική Λαϊκή Εξουσία) και έρχεται πρώτος στις εκλογές με 42,30%. Εκλέγεται, μάλιστα πρόεδρος από τον πρώτο γύρο, καθώς μαζί με τις ψήφους «δεύτερης επιλογής», λαμβάνει ένα ποσοστό της τάξης του 55%. Ο 21^{ος} αιώνας δε μας έχει συνηθίσει σε τέτοιες ειδήσεις. Κόμματα που διατηρούν μαρξιστικές-λενινιστικές αναφορές, σπάνια πετυχαίνουν τόσο μεγάλες εκλογικές επιτυχίες.

Πρόκειται για εκλογές που αντιμετωπίστηκαν ως δημοψήφισμα για τη συμφωνία με το ΔΝΤ. Δεύτερος αναδεικνύεται ο κεντρώος πρώην Υπουργός Sajith Premadasa που λαμβάνει 32,76%. Οι δύο υποψήφιοι έχουν υποσχεθεί επαναδιαπραγμάτευση με το ΔΝΤ, με τον Disanayake να θεωρείται ότι θα επιδιώξει πιο δυναμικά τον συγκεκριμένο στόχο, ενώ ταυτόχρονα αναμένεται να έρθει σε ρήξη με μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, όπως οι επενδύσεις του Ινδού δισεκατομμυριούχου Gautam Adani.

Το 1990 όταν το κράτος συνέτριβε την εξέγερση και σκότωνε τον ιστορικό ηγέτη του μαρξιστικού λενινιστικού κόμματος, Rohana Wijeweera κανείς δεν θα μπορούσε να προβλέψει ότι 25 χρόνια μετά, το κόμμα θα εξέλεγε τον πρόεδρο του κράτους.

Όμως κανείς δεν θα μπορούσε να το φανταστεί ούτε καν 5 χρόνια πριν. Για να γίνει κατανοητό το μέγεθος της επιτυχίας, ο συγκεκριμένος υποψήφιος λαμβάνει 5,634,915 ψήφους δηλαδή 13 φορές περισσότερες από τις 418,553 ψήφους που είχε λάβει το 2019. Μεσολάβησαν πολλά. Κυρίως μια μεγάλη εξέγερση, το 2022, στην οποία οι διαδηλωτές έφτασαν ακόμα και στη θέση να καταλάβουν το προεδρικό μέγαρο, σε μια εικόνα που έκανε τον γύρο του κόσμου με τους εξεγερμένους να κάνουν μπάνιο στην πολυτελή πισίνα του προέδρου Gotabaya Rajapaksa.

Οι μεγαλειώδεις κινητοποιήσεις ανάγκασαν τον τότε πρόεδρο της Σρι Λάνκα να παραιτηθεί και να μπει εσπευσμένα σε ένα ελικόπτερο του στρατού, για να φύγει από την χώρα. Η εξέγερση πανηγύρισε μια μεγάλη επικράτηση. Είχε θρηνήσει, ήδη, 10 νεκρούς.

Το κίνημα Aragalaya (μτφρ, ο αγώνας) είχε ξεκινήσει τον Μάρτιο του 2022 ενάντια στην κυβέρνηση,

καθώς η χώρα υπέφερε από έντονη οικονομική κρίση που οδηγούσε σε πληθωρισμό, καθημερινές διακοπές ρεύματος και έλλειψη καυσίμων και βασικών αγαθών. Το συγκεκριμένο κίνημα θεωρήθηκε «ακομμάτιστο» με πολλές πολιτικές δυνάμεις να το ενισχύουν, χωρίς όμως να μπορεί να θεωρηθεί πως κάποια συγκεκριμένη ηγεμόνευε σταθερά και το καθοδηγούσε. Όμως θεωρείται δεδομένο ότι το JVP έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οργάνωση των κινητοποιήσεων, κάτι που αποκρυσταλλώνεται και στην εντυπωσιακή του ενίσχυση. Και ενώ η κατάσταση στην οικονομία με βάση τους μακροοικονομικούς δείκτες δεν θεωρείται τόσο δραματική, το ένα τέταρτο του πληθυσμού συνεχίζει να βρίσκεται κάτω από τα όρια της φτώχειας.

Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο υποψήφιος του JVP έρχεται πρώτος με σαφώς πιο μετριοπαθείς στόχους από αυτούς που έθετε το κόμμα στο παρελθόν. Ο 55χρονος Dissanayake εκλέγεται με βασικό στόχο να πατάξει την διαφθορά και να επαναδιαπραγματευτεί τη συμφωνία-πρόγραμμα με το ΔΝΤ προκειμένου τα μέτρα λιτότητας που έχουν συμφωνηθεί να μην είναι τόσο σκληρά.

Βασικό πλεονέκτημα του Dissanayake είναι πως δεν προέρχεται από πολιτικά τζάκια του κατεστημένου, αντίθετα με πολλούς αντιπάλους του, που είτε έχουν διατελέσει πρόεδροι είτε αποτελούν συγγενείς πρώην προέδρων.

Το JVP που έλκει την καταγωγή του από τις διαδηλώσεις ενάντια στον πόλεμο του Βιετνάμ, συγκροτήθηκε επίσημα ως κόμμα το 1971 και ηγήθηκε μιας ένοπλης εξέγερσης εναντίον της κυβέρνησης Bandaranaike, η οποία εξέγερση ηττήθηκε, μετά από σκληρή καταστολή. Το κόμμα ανασυγκροτήθηκε εκ νέου και στις εκλογές του 1982 κατάφερε να αποτελέσει το τρίτο μεγαλύτερο κόμμα της χώρας

Το 1987 το JVP μετά την απαγόρευση του από το κράτος προκάλεσε μια νέα ακόμα μεγαλύτερη εξέγερση, με απεργίες, διαδηλώσεις και ένοπλες συγκρούσεις σε ολόκληρη τη χώρα.

Οι εξεγερμένοι παρόλο που έφτασαν κοντά στην ανάληψη της εξουσίας, ηττήθηκαν 2 χρόνια αργότερα. Το κράτος της Σρι Λάνκα σκότωσε δεκάδες χιλιάδες υποστηρικτές του JVP και απλούς πολίτες σε μια από τις μαζικές σφαγές του 20^{ου} αιώνα που θεωρείται ότι περιγράφονται με τον όρο πολιτική γενοκτονία (politicicide) ([Wayman, 2019](#)). Οι δυνάμεις καταστολής και οι παρακρατικοί σκότωσαν όλα τα μέλη του πολιτικού γραφείου του κόμματος εκτός από τον Somawansa Amarasinghe ο οποίος διέφυγε στο εξωτερικό και συνέβαλε στην ανασυγκρότηση του JVP.

Τη δεκαετία του 1990 το JVP επιδίωξε την ενδυνάμωση και πλήρη νομιμοποίηση των δράσεών του, με διάφορους τρόπους, μεταξύ των οποίων και οι συμμαχίες με άλλα κόμματα. Αποκορύφωμα αυτών των διεργασιών ήταν η συμμετοχή του σε κυβέρνηση συνεργασίας με το κεντροαριστερό SLFP το 2004.

Ένα κόμμα με αναφορές στον μαρξισμό λενινισμό και με δύο ένοπλες εξεγέρσεις στο ιστορικό του, εκτινάσσεται από το 3,16% στο 42% και εκλέγει τον νέο πρόεδρο της Σρι Λάνκα. Αναμφισβήτητα το JVP του 2024 δεν είναι το ίδιο με το JVP του 1970 ή των τελών του 1980. Τα μέλη του δεν κρατάνε όπλα και ο ηγέτης του έχει πάρει αποστάσεις από την ιστορική ένοπλη εξέγερση, προκαλώντας

αντιδράσεις στην αριστερή τάση του.

Οι θέσεις του για το εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα των Ταμίλ αποτελούν ένα ακόμα αντιφατικό σημείο, καθώς από στα πρώτα χρόνια του JVP υπήρχε το αίτημα της συνεργασίας και η προσπάθεια εκπροσώπησης όλων των καταπιεσμένων, όμως πλέον το κόμμα ιεραρχεί την «εθνική ακεραιότητα» ενάντια στα αιτήματα των Ταμίλ.

Τα παραπάνω δεν αποτελούν επουσιώδη ζητήματα, όμως, εκεί που θα κριθεί το NPP είναι στο μεγάλο σταυροδρόμι του σήμερα. Ένα σταυροδρόμι που μπορεί ανοίξει ή να κλείσει πιθανές κατευθύνσεις χειραφέτησης και μοιάζει αρκετά γνώριμο για τους ανθρώπους στην Ελλάδα.

«Μια αμφίρροπη κούρσα που θέτει τη χρηματοδότηση από το ΔΝΤ σε κίνδυνο» χαρακτήρισε την εκλογική μάχη το Bloomberg αναφερόμενο στη συμφωνία «διάσωσης» του κράτους με το ΔΝΤ. Πρόκειται για μια συμφωνία που εισάγει μέτρα όπως η αύξηση των φόρων, η ιδιωτικοποίηση κρατικών εταιρειών και η άρση της ρήτρας στους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος.

Θα μπορέσει το αριστερό μέτωπο να βελτιώσει ουσιαστικά το βιοτικό επίπεδο του λαού μιας χώρας ενάντια στα συμφέροντα των δανειστών;

Από το Ρίο Ντε Τζανέιρο του Λούλα, μέχρι την Αθήνα του Τσίπρα, το Κίτο του Κορέα και σήμερα το Κολόμπο της Σρι Λάνκα σε διαφορετικές συνθήκες και κοινωνίες αυτή είναι μια ερώτηση που τίθεται διαρκώς.

Όποια πολιτική δύναμη απαντήσει σωστά και αποφύγει να ιδιωτικοποιήσει τη χώρα για την αποπληρωμή των χρεών κερδίζει κάτι παραπάνω από μια πολιτική μάχη. Γράφει μια σελίδα στη σωστή πλευρά της Ιστορίας.

Θα το τολμήσει;

Πηγές: Al Jazeera, BBC, Guardina, Springer, AP, Bloomberg, Washington Post, Le Monde, Livemint, Foreignpolicy, Groundviews, Diplomat, NPP